

IMAN MERSAL

A küszöb

Igen,
A karmester csokornyakkendője egy nyílra emlékeztetett
És a nyílhegyek egymással ellentétes irányba mutattak
Lehangoló volt
Nem láttuk a muzsikások ujjait
Csak a szemünkkel követhettük őket, ahogy egyenként kivonultak
Tudtuk, hogy a költők, akik korábban érkeztek
Elfogultak a nádsípval
Még akkor is, ha a hangja békés és tökéletes
S tudtuk azt is, hogy két darab közti szünetekben rengeteget dohányoznak
De mindez nem érdekelt bennünket
Csak azt akartuk, hogy lássuk a fekete függönyt a színpad mögött –
Elkéstünk
Alig láthattuk, ahogy az akadémisták egyenként
Visszakapják a kabátjukat

Nem, valójában nagyon szűk volt a hely, kevés a levegő
Mintha egy katonai barakban lettél volna, arra kényszerülve,
Hogy énekelj a nemzeti himnuszt –
Ilyenkor szokott – ahogy talán te is tudod –, esni az eső a külföldi filmekben

Nem okozott gondot, hogy vége lett a koncertnek
S ahelyett, hogy a dráma fonalát feszítettük volna egészen a szemközti partig
Átmentünk a hídon
És üdvözöltük a sapkaárust
Aki éppen akkor jött vissza a Huszeint ünneplő szertartásról

Iman Mersal (e. Ímán Merszál), Egyiptom, 1966, költő, egyetemi oktató, PhD-jét a Kairói Egyetemen védte meg. 1998-tól Bostonban, majd 1999-től a kanadai Edmontonban él családjával, az Alberta Egyetem oktatója. Kötetei: 1990: *Leírások (Ittiszfát)*, 1995: *Egy sötét átjáró, ami alkalmas a táncmulásra (Mamarr mut'im jaszluh li-ta'allum al-raqsz)* – 2. k. 2004. 1997: *Séta a lehető leghosszabb időben (Al-masi atwal waqt mumkin)*, 2006: *Dzsugráfija badila (Alternatív geográfia)*, 2013: *Amíg fel nem adom a házak ideáját (Hatta atakhalla 'an fikrat al-bujút)*. Angol fordításban megjelent kötete: 2008: *Ezek, kedvesem, nem narancsok! (These are not oranges, my love.)*

Igen,
Elszakadtam tőlük egy tevecsorda közepén
Ami az Arab Liga utca felől tűnt elő
S miután újra összetalálkoztunk
A katonának, aki egy hivatal előtt szolgált, nevét nem tudta,
Néhány szál cigarettátadtunk
S végül a belváros egy kocsmájába csapódtunk
Harsány jókedvvel, mindenféle karcolásokkal

Négy évet kellett eltölteni ott
Szamír Amín műveit olvastuk
Henry Millert egyiptomivá próbáltuk átírni
És Kundera, hát igen, megváltoztatta bennünk az áruulás megítélését

Ott kaptunk
Egy levelet barátunktól, aki Párizsban él
Azt írta, hogy felfedezett magában
Egy másik személyt, akit egyáltalán nem ismert korábban
S aki naponta húzza-vonja mögötte minden nyomorúságát
Egy olyan járdán, ami sokkal simább, mint a Harmadik Világ összes járdája
S hogy majdnem összeomlik, de most egyébként jobb formában van, mint korábban
Hónapokon át újra s újra emlegettük
S nagyon reméltük, hogy bennünket egy másik városba küldenek majd száműzetésbe

Nem érdekelt senkit sem, hogy elfogy a pénzünk
Egy rövid fohász elég volt –
S a lábunk előtt tört elő – s valóban! – a sörforrás
Eljátszottuk az öntudatlanok szerepét
Szótárt raktunk össze saját használatra, ilyen szavakból
Riwis
Hanini
'Awaq
Danasín etc.

Csak magas hangon tudtunk beszélni
Senki nem értett bennünket
S mikor a legidősebb azt javasolta, legyünk talán pozitívak
Azon gondolkodtam
Hogyan lehetne átalakítani a népfürdőt siratóházzá
S a hatalmas várostereket vizeldévé
De ugyanabban a pillanatban

Egy idősebb értelmiségi rászólt a barátjára
„Én a demokráciáról beszélek –
Te meg kussoljál már!”

Egy órát futottunk
De a Muizz utcában fölöttébb csöndesek lettünk
Mikor egy izgatott mártírral találkoztunk
Megnyugtattuk, hogy él
S hogy ha akar, akár kereset, bevétel után is nézhet
Aztán meg, alapvetően nem is volt itt semmiféle összeütközés vagy csata

Igen
Gyorsan megtalálhattuk volna kapcsolatunkat a metafizikával
Ha egyikünk nem dugta volna koponyáját
Egy díszesebb fejfedő alá
Így már külföldi turistáknak látszottunk
Mire aztán a fűszerárus utánunk szaladt
Egyre csak hajtogatva:
„A Próféára! Kérem! Stop!”
„A Próféára! Kérem! ... Várjanak! ...”

Nem maradt hely, ahová mehettünk volna, csak az Imám temetője
Újabb évet töltöttünk el
A guavafa illatában
S mikor úgy döntöttem, hogy végleg elhagyom őket
S egyedül járok majd
Elértem már a harmincadik évem

A rossz

Azt szoktam gondolni, hogy a világban nagyon sok rossz van,
S annak ellenére, hogy a barátaim között én vagyok a leggyengédebb,
Sohasem mentem el egy asztalra helyezett rózsza mellett anélkül,
Hogy ne morzsoltam volna meg a szirmai a hüvelykujjam és a mutatóujjam között
Hogy megbizonyosodjak róla, nem műanyagból készült

Utoljára abban is kételkedni kezdtem, hogy a rossz egyáltalán létezik-e
Mintha minden rossz már abban a pillanatban megtörténne
Amelyben megbizonyosodunk arról,
Hogy a létező dolgok, melyek vérét ontjuk, valóságosak.

Alternatív geográfia

Miért jött ide az új világba ez a múmia? látogatóknak kitett
Teljes díszével a sűrű gőzben fekszik, képzelt élet a múzeum tárlójában
Azt hiszem, hogy a mumifikálás az öröklét ellen van
Hiszen a test sohasem lesz része a rózsának
A múmia nem választotta a kivándorlást
Miközben azok, akik hosszasan várakoztak a nagykövetségek előtti sorokban,
És egy másik országban építettek házakat
A visszatérésről álmodnak, ha majd csak pusztá testté válnak
El kell vinnetek bennünket oda
– Ilyen végakaratot hagynak fiaik nyakába
Mintha a halál hiányos identitás lenne
Ami csak a családi sírban válhat teljessé.

***

Miért nem tudják elfelejteni, hogy ők onnan származnak?
A vesztés idegenek a
Szájzizmaikat edzik, hogy megszabaduljanak az akcentusuktól
Az akcentus örökölt betegség, ami leleplezi őket
Azonnal előugrik, amikor dühösek lesznek, mert elfelejtik
hogy a bánatukat hogyan helyezték egy idegen nyelvbe

Az akcentus nem hal meg, de az idegenek kiváló sírásók
 Halott rokonaik nevét kirakják a hűtőszekrény ajtajára
 Hogy véletlenül se tévesszenek, és ne hívják fel őket telefonon
 Fizetésük negyedét a telefonvállalatnak fizetik
 Hogy biztosak legyenek: egy olyan helyen élnek

Amit a gyerekkortól való távolsággal lehet meghatározni
 Miért nem felejtenek?

***

Hat lépésben, a bevándorló hat lépésben ír sikeres levelet a családnak:

- Kiválasztja a pillanatot, amikor nem érzi a hiányukat
- Leül, háttal az utcának, mert a falak sokkal semlegesebbek
- Pontosan kiosztja az üdvözléseit
- Előidézi a formulákat, amelyekkel felnőtt, a formulákat, amelyekről azt
 Gondolta, sohasem fogja használni őket, mint például „Ahány csillaga van az égnek,
 Ahány homokszem a tengerparton, annyira szeretlek benneteket, úgy vágyódom
 Utánatok, ahogy a szomszjas ember vágycik a vízre, a beteg a gyógyszerre, a bevándorló
 A hazájára”
- Elkerüli a mindennapi élet részleteinek említését, mert nem tudja, hogyan
 magyarázzák majd
- Sokszor ismétli, „Hála legyen Allahnak!” hogy megnyugodjanak, tartja a hitét.

***

Amit itt megtanultál, nem különbözik attól, amit ott tanultál meg:

- Az olvasás olyan, mint egy repülőjegy a valóság eltüntetésére
- A féltékenység elrejtőzik az obszcén szavak mögött
- A gyengeséget a körmök hosszúra növesztése álcázza
- A kialvatlanságot elfedi az állandó dohányzás, s néha a fiókok átrendezése
- Háromféle szemcseppet kell használni a látás tisztasága érdekében, s aztán
 Élvezni a vakságot. S a legfontosabb az a csodálatos pillanat, amikor a
 Szemhéjadat rácsukhatod az eleven tűzre
 Úgy tűnik fel, mintha az élet
 Itt és ott, ugyanúgy létezne, csak távolról figyelik.

***

Az ellenségeket, szegényeket, egy másik kontinensen hagyta
 Szégyenkezned kellene magad előtt, amikor megemlíted őket
 Semmi sem bosszant most

Nagyon nehéz itt egy klasszikus kommunistával találkozni, úgy, hogy a Közhivatalokban ők egy órát helyeznek a falra az elnök arcképe helyett
Lehet, hogy rémálom, egy egész napod elmúlik így, a nyugtató hatása alatt
Nincsen semmi, ami ellen érdemes lenne lázadni
Elégedett vagy és halott
Körülötted az élet olyan, mint egy irgalmas kéz
Ami megvilágítja a szobát a vak öregnek
Hogy tudja olvasni a múltat.

Az ablakból

Messziről felismerheted a férfit, aki eltörte a derekát,
A személyt, aki miután balesetet szenvedett, sikeresen rögzítették a hátát,
És a nyakát a vállai közé szorították
Innen, ebből a helyzetből, ahol iszod a kávé, s szemmel tartod a járókelőket
Elképzelheted a véna vonalát, amint végigvezették a csuklójától
A szívéig, vagy elkaphatod a szegecsek csillanását, amit külföldről szereztek be
A térdhez
S világosan látni fogod, mennyire óvatosan lépked
Lassú talán
Rendszerint egyenes vonalban halad
Nem fordul feléd, hogy láthasd a szemeit. Tökéletesen zárt.

Egyszerűbb a dolog az olyan személlyel, aki korábban szétszórt volt.
Aki szétszórt volt korábban, gyakran forgolódik maga körül, mintha
Valamit keresne, amit elveszített.
Nagyon édesnek tűnik, ahogy körbefordul, mert ragasztóval fogták össze
Vagy kevésnyit keserűnek látszik, mert ragasztót bőven kapott, hogy lezárja
A testrészek közötti réseket.

Nem gondolom, hogy az ablaküvegen keresztül fölismered azokat
Akiket korábban szétmorzsolnak
Valójában nincsen semmi különös jegyük!
Úgy értem, egyikük sem hasonlít másra, csak saját magára
Mint a lepecsételt bélyegek, amelyeket a borítékról leválasztották
És a bélyeggyűjtők albumában végezték.

Az otthon

Eladtam a fülbevalómat az aranyművesek utcájában, hogy egy gyűrűt vegyek
Az ezüstösnél. Ezt régi tintára és fekete füzetre cseréltem. Azelőtt történt
Hogy azon a vonaton felejtettem a feljegyzéseket, aminek engem
Haza kellett volna vinnie. Valahányszor egy városba érkeztem,
Úgy tűnt föl nekem, hogy az otthonom egy másik városban van.

Anélkül, hogy megmondtam volna neki, mi történt, Olga belekezdett: „A ház
Csak az eladás pillanatában válik otthonná. Akkor jössz rá – és a közvetítő
Szemein keresztül –, hogy mennyi lehetőség van a kertjében, a tágas szobáiban.
Ennek a teteje alatt őrizgeted a rémálmaidat, de persze a te dolgod lesz majd, hogy
Elvidd őket egy bőröndben vagy a legjobb esetben kettőben.” Olga elhallgatott,
Aztán elmosolyodott, mint egy királynő az alattvalói körében,
A saját konyhájában, a kávéfőző és a virágokra nyíló ablak között.

Olga férje nem vett részt a királynő-jelenetben, s talán ezért gondolja még
Mindig, hogy a ház hűséges barát lesz, amikor megvakul. A ház alapjai
Őrzik a lépteit, és a lépcsők irgalma megvédi majd az eleséstől a sötétségben.

A kulcsot keresem, ami mindig elveszik a táska aljában, hogy ne lásson
Olga és a férje, amikor a valóságra készítem föl magam, hogy el tudjam engedni
Az otthon gondolatát.

Mindig ide térsz meg, a világ szennye az ujjaidon, és begyömöszölsz mindent, amit
Csak el tudtál cipelni idáig a szekrényeibe. De nem szeretnéd, hogy úgy ismerjék, ez
A Zúrzavar megint, mert egy pillanatra úgy tűnt, hogy a halott dolgok összekevered-
tek a Reménnyel. Az a hely legyen otthon, melyben sohasem érzel
Rossz fényt, s a falak repedései mindegyre tágulnak, mígnem már azt véled,
Ajtóvá váltak.

TÜSKE LÁSZLÓ fordításai